

Pressiteade

Luxembourg, 24. jaanuar 2022

5G kasutuselevõtt ELis vajab „tõhustusdoosi”

Täna avaldatud eriaruandes kutsub Euroopa Kontrollikoda üles hoogustama mobiilsidevõrkude uue ülemaailmse traadita standardi, 5G, kasutuselevõttu ELis. Liikmesriikides esineb 5G-võrkude kasutuselevõtmisel märkimisväärseid viivitusi, mis seab ohtu ELi eesmärkide saavutamise seoses 5G kättesaadavuse ja katvusega. Audiitorite sõnul tuleb ühtlasi teha täiendavaid jõupingutusi, et käsitleda 5G kasutuselevõtu turvaprobeeme järjepideval ja kooskõlastatud viisil.

5G-teenused on hädavajalikud mitmesuguste rakenduste jaoks, mis toovad kasu paljudele ELi majandussektoritele ja hõlbustavad kodanike igapäevaelu. Eelduste kohaselt lisandub tänu 5G-le perioodil 2021–2025 ELi SKP-le kuni 1 triljon eurot, mis võib luua või ümber muuta kuni 20 miljonit töökohta. Kuigi 5G pakub palju võimalusi majanduskasvuks, kaasnevad sellega teatavad riskid: nende tarnijate, kes suudavad ehitada ja käitada 5G-võrke, piiratud arv suurendab sõltuvust ja riske, mis on seotud nn vaenulike riikide sekkumisega.

Oma 2016. aasta tegevuskavas seadis Euroopa Komisjon 5G kasutuselevõtu tähtjaks 2025. aasta kõigis linnapiirkondades ja peamistel transpordimarsruutidel. Eelmise aasta märtsis seati veel üks eesmärk – saavutada 2030. aastaks kogu ELi hõlmav 5G-ühendus. Audiitorid märgivad aga, et ainult pooled liikmesriigid on lisanud need eesmärgid oma riiklikesse 5G strateegiatesse. Komisjon on toetanud liikmesriike nende eesmärkide saavutamisel erinevate algatuste, suuniste ja rahaliste vahendite kaudu. Ta ei ole aga selgelt määranud 5G-teenuste eeldatavat kvaliteeti. Audiitorid toonitavad, et see võib kaasa tuua ebavõrdsuse ELi piirkondade vahel 5G-teenuste kättesaadavuses ja kvaliteedis, mis veelgi suurendab digilõhet.

„Kogu ELis kulutatakse 2025. aastaks kuni 400 miljardit eurot 5G-võrkude arendamiseks, et toetada tulevast majanduskasvu ja konkurentsivõimet. Et aga paljud liikmesriigid on eesmärkide täitmisel tähtjast maha jäänud, on EL veel kaugel sellest, et 5G pakutavaid hüvesid täiel määral kasutada,” ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Annemie Turtelboom. „Lisaks on liikmesriikide lähenemisviisid 5G turvalisuse suhtes ja eelkõige vajadus kooskõlastatud lähenemisviisi järele endiselt ELi tehnoloogilise suveräänsuse ja ühtse turu jaoks strateegilise tähtsusega küsimus.”

Kõik liikmesriigid peale Küprose, Leedu, Malta ja Portugali täitsid 2020. aasta vahe-eesmärgi tagada vähemalt ühes suurlinnas juurdepääs 5G-le. Paljud ELi liikmesriigid on aga 5G-võrkude kasutuselevõtmisel ajakavast maha jäänud. Komisjon leiab, et ELi 16 liikmesriigi puhul on 2025.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

aasta eesmärgi saavutamise tõenäosus paremal juhul keskmine (Austria, Tšehhi, Eesti, Saksamaa, Iirimaa, Leedu, Malta, Madalmaad, Poola, Portugal ja Sloveenia) ja halvemal juhul väike (Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Kreeka). 2021. aasta novembriks ei olnud 23 liikmesriiki ikka veel üle võtnud ELi direktiivi, milles kehtestatakse muu hulgas tähtajad teedrajavate 5G sagedusalade eraldamiseks. Audiitorid rõhutavad, et praeguse kasutuselevõtu tempo juures jäävad ELi praeguse kümnendi eesmärgid suure tõenäosusega saavutamata.

5G kasutuselevõtt käib käsikäes turvalisuse küsimustega. ELi liikmesriikides asuvad tarnijad peavad järgima ELi standardeid ja õiguslikke nõudeid. Kaheksast suurimast müüjast kuus, näiteks Huawei (Hiina) ja Samsung (Lõuna-Korea), ei asu aga ELis. Kolmandate riikide õigusaktid võivad ELi standarditest märkimisväärselt erineda, mis puudutab näiteks isikuandmete kaitset. Audiitorid väljendavad muret, et ELi kodanike suhtes võidakse kohaldada kolmandate riikide õigusakte, kui tarkvara juhtimiskeskused asuvad väljaspool ELi. Komisjon reageeris kiiresti, kui 5G turvalisusest sai oluline küsimus ELi tasandil: 5G küberturvalisuse ELi meetmepakett võeti vastu 2020. aasta jaanuaris. Ometi toimus see liiga hilja paljude mobiilsidevõrgu operaatorite jaoks, kes olid tarnijad juba välja valinud.

Audiitorid märgivad ühtlasi, et hoolimata 5G turvalisusega seotud probleemide piiriülesest olemusest on vähe avalikku teavet selle kohta, milline on ELi liikmesriikide lähenemisviis turvalisuse küsimuste ja eelkõige suure riskiga tarnijate suhtes. See raskendab liikmesriikide lähenemisviiside kooskõlastamist ja piirab ka komisjoni suutlikkust teha ettepanekuid 5G-võrkude turvalisuse parandamiseks. Audiitorid leidsid, et kuna meetmepaketis sisalduvatel meetmetel ei ole siduvat mõju, kohaldavad liikmesriigid erisuguseid lähenemisviise, mis puudutab konkreetsete tarnijate seadmete kasutamist või suure riskiga tarnijate suhtes kehtestatud piiranguid. Lisaks, kui liikmesriigid peavad suure riskiga tarnijad ilma üleminekuperioodita oma võrkudes välja vahetama, võib see tekitada suuri asenduskulusid. Praegu ei ole selge, kas selliste kulude hüvitamist võib pidada riigiabiks ja kas see oleks kooskõlas ELi konkurentsieeskirjadega.

Siiani ei ole komisjon hinnanud, millist mõju võiks avaldada see, kui üks liikmesriik kasutab oma 5G-võrkude ehitamisel seadmeid, mis pärinevad tarnijalt, keda peetakse teises liikmesriigis suure riskiga tarnijaks. Audiitorid hoiatavad, et selline stsenaarium võib mõjutada piiriülest turvalisust ja isegi ELi ühtse turu toimimist.

Selgitav taustteave

Eriaruanne nr 3/2022: „5G-võrkude kasutuselevõtt ELis hilineb ja turvaprobleemid on endiselt lahendamata” on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil eca.europa.eu.

Tänane aruanne täiendab muud viimastel aastatel selles vallas tehtud tööd, eelkõige ülevaadet [ELi vastusest Hiina riigi juhitud investeerimisstrateegiale](#) ja infodokumenti [ELi küberturvalisuse poliitika](#) kohta, samuti eriaruandeid [Euroopa tööstuse digiteerimise](#) ja [lairibaühenduse kohta liikmesriikides](#).

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais – e-post: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – mobiil: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti – e-post: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547